

ASGARI ÜCRET KARARI SEVR Mİ, LOZAN MI?

30 Aralık 2024

Yıldırım Koç

Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun 2025 yılında uygulanacak asgari ücrete ilişkin kararı, 24 Aralık gecesi apar topar düzenlenen bir toplantıyla, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı tarafından açıklandı. 2024 yılı başından beri uygulanmakta olan asgari ücret, TÜİK'in güvenilir enflasyon verileri bile yaklaşık yüzde 45 iken, yüzde 30 artırıldı.

Bu karar Sevr mi, Lozan mı?

10 Ağustos 1920 tarihinde imzalanan Sevr Antlaşması Osmanlı İmparatorluğu için tam bir fiyaskoydu. Osmanlı Devleti yenilmişti. İktidarda olanların da bağımsız bir devlet kurmak için mücadeleye girme gibi bir niyet ve çabaları söz konusu değildi. İktidardakiler kendi geleceklerini kurtarmaya çalışıyordu. Tam bir teslimiyet içindeydiler. Kaderlerini emperyalist güçlerin insafına terk etmişlerdi.

24 Temmuz 1923 tarihinde imzalanan Lozan Antlaşması ise kanla ateşle kazanılmış bir Kurtuluş Savaşı'nın zaferinin masaya yansıtılmasıydı. Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğindeki millici güçler, neredeyse yoktan var ettikleri askeri güçle ve Mustafa Kemal Paşa'nın askeri ve siyasi dehasıyla, mucizevi zaferler kazanmışlardı.

Masalarda yapılan anlaşmalar esasında masa dışındaki mücadelelerin ürünü olarak ortaya çıkar.

Sevr Antlaşması masada kaybedilmedi. Masa dışındaki yenilginin masaya yansıtılmasıydı.

Lozan Antlaşması masada kazanılmadı. Masa dışındaki zaferin masaya yansıtılmasıydı.

Peki, Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun kararı ne? Türkiye'nin en büyük toplu iş sözleşmesi olarak görebileceğimiz anlaşma masada mı imzalandı?

Tabii ki, hayır.

Asgari ücret masada belirlenmez. Örneğin, masa dışında öyle bir mücadele verirsiniz ki, masada yalnızca işverenler ve siyasi iktidarın temsilcileri bile olsa, sizin istediğiniz doğrultuda bir karar vermek zorundadır.

Eğer arkanızda Lozan'daki İsmet Paşa'nın arkasındaki zaferler olmazsa, Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun toplantısında ağzınızla kuş tutsanız, allame-i cihan olsanız, hiçbir şey farketmez. Sizi kimse ciddiye almaz. Yalvarmanın, ağlayıp sızlanmanın da bir etkisi olmaz. Uluslararası anlaşmaların görüşüldüğü masalarda da, Asgari Ücret Tespit Komisyonu toplantılarında da "hak, adalet" gibi kavramlar işe yaramaz; karşılıklı güç durumu, sonucu belirler.

Eselden, "sendika üyesi işçilerin ücretleri zaten asgari ücretin üstünde, bu nedenle Komisyon'da temsil edilenler asgari ücretlinin derdinden anlamaz," filan denildi. Bu iddia günümüzde geçerli değil. Bazı sendikalı işçilerin ücretleri yeni belirlenen asgari ücretin altında ve asgari ücret artışından onlar da yararlanıyor.

Gelelim esas soruya.

Türk-İş, Hak-İş ve DİSK, asgari ücretin insan onuruna yaraşır bir düzeye çıkarılması için komisyon toplantısı öncesinde bir gövde gösterisi yaptı mı? Yüzbinlerce insanın katıldığı mitingler düzenledi mi? Sendika üyesi olmayan asgari ücretliler bu mitinglere katılıp, siyasi iktidar üzerinde demokratik bir baskı uyguladı mı?

Kocaman bir hayır.

Eğer 2025 yılı ortalarında bir erken seçim planlanıyor olsaydı, asgari ücretlilerin oy gücü dikkate alınarak, asgari ücrette insanları tatmin edici bir artış sağlanırdı. Demek ki ufukta bir erken seçim de gözüküyor. Bu arada, Suriye'ye ilişkin gerçek dışı propagandaların yarattığı havaya da güveniliyor.

Ben asgari ücret konusunda görüş ve taleplerini aylar öncesinden ilan eden uluslararası kuruluşlara, yerli sermayedarlara ve onların yandaşlarına hiç kızmıyorum. Onlar kendi çıkarlarını koruyorlar. Hakları da var.

Ayrıca, asgari ücretin artırılması, gelir vergisinden muaf tutulan gelir miktarını da artırdığından, devletin gelir vergisi gelirlerinde bir düşmeye neden oluyor.

Asgari ücretin artırılması, tüm ücretlilerin daha düşük gelir vergisi ödemesini sağlayacak. Bu durumu dikkate almayan ve asgari ücretin artması için mücadele etmeyen kamu çalışanları sendikalarını da şaşkınlıkla izliyorum.

Kitlelerin davranışlarını yazılı ve sözlü yayın organlarıyla, sosyal medyayla veya yaptığınız toplantılarla değiştiremiyorsunuz. İnsanların davranışlarını değiştirme güç ve yeteneği olan tek güç, hayattır. Hayat öğretmen, asgari ücretliye de, sessizliğini büyük ölçüde koruyan emekliye de, nasıl davranılması gerektiğini (biraz gecikmeli olarak) öğretecek.

Bu arada unutulmaması gereken bir nokta da, bu durumun toplu iş sözleşmelerine olası etkisi.

Asgari ücret konusunda bu kadar sessiz kalan bir kitlenin toplu sözleşme görüşmelerine "bir sıfır yenik" başlayacaklarını da dikkate almak gerekir.

Bakalım Sevr niteliğindeki bir asgari ücret kararının arkasından bir kurtuluş savaşı gelecek mi?